

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Nc/1/2021
Identifikačné číslo spisu: 5109205241
Dátum vydania rozhodnutia: 03.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5109205241.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ T. T., bývajúcej v O., 2a/ Q. U., bývajúceho v Z., zastúpený opatrovníkom Y. U., bývajúcim v B., 2ba/ T. U., bývajúcej v O., 2bb/ W. U., bývajúcej vo P., 2bc/ H. U., bývajúcej v O., 2bd/ Y. U., bývajúceho v O., 2c/ T. U., bývajúceho v O., 3/ Y. C., bývajúcej v O., 4/ V. U., bývajúcej v O., 5/ T. T., bývajúcej v O., 6/ Y. O., bývajúceho v L., žalobcovia 1/, 3/, 4/, 5/ a 6/ právne zastúpení JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, advokátom, so sídlom v Žiline, Námestie M. R. Štefánika 1, žalobcovia 2a/ a 2c/ právne zastúpení Advokátskou kanceláriou SLAMKA & Partners s.r.o., so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1735/29, IČO: 50 120 000, proti žalovanej H. T., bývajúcej v O., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Mária Badová, s.r.o., so sídlom v Žiline, Vajanského 1/2765, IČO: 36 851 906, o zaplatenie 6.068,65 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17C/37/2009 a na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 6Co/1/2020, o námietke zaujatosti voči sudcovi Krajského súdu v Žiline uplatnenej žalobcami 1/, 3/ až 6/, taktó

rozhodol:

Sudca Krajského súdu v Žiline Mgr. Andrej Kekely n i e j e v y l ú č e n ý z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 6Co/1/2020 (vec Okresného súdu Žilina vedená pod sp. zn. 17C/37/2009).

Odôvodnenie

1. V spore o zaplatenie 6.068,65 eur s príslušenstvom vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17C/37/2009 a na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 6Co/1/2020 vzniesli žalobcovia 1/, 3/ až 6/ podaním doručeným Krajskému súde v Bratislave 22. januára 2021 námietku zaujatosti voči sudcovi a členovi senátu 6Co Mgr. Andrejovi Kekelymu pôsobiacemu na Krajskom súde v Žiline (ďalej ako „krajský súd“). Vylúčenie sudcu odôvodnili tým, že sudca Mgr. Andrej Kekely rozhodoval v obdobnej veci o tých istých účastníkoch konania, obdobný predmet sporu o zaplatenie 6.111,01 eur s príslušenstvom, na základe toho istého právneho dôvodu na Okresnom súde Žilina, čo potvrdzuje rozsudok č. k. 6C/237/2011-691 zo dňa 9. novembra 2017, ktorý bol zrušený uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 11Co/225/2018-811 zo dňa 27. augusta 2019, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že sudca Mgr. Andrej Kekely ako sudca Okresného súdu Žilina nesprávne rozhodol, nesprávne odôvodnil

svoje rozhodnutie a o viacerých prípadoch vyslovil nesprávny právny názor. Žalovaný nárok bol v oboch prípadoch uplatnený z toho istého dedičského rozhodnutia zo dňa 16. júla 1965 č. k. D/1027/64-21, v ktorej žalovanej otec Y. O., predmetné pozemky zdedil a žalovaná ich v oboch prípadoch predala ŽSR a dostala za ne finančnú náhradu, ktorá patrí aj žalobcom (judikát, t. j. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2003 sp. zn. 5 Cdo 96/2000).

2. Sudca Krajského súdu v Žiline Mgr. Andrej Kekely k vznesenej námietke zaujatosti uviedol, že rozhodoval spor vedený pod sp. zn. 6C/237/2011, ktorý bol z právneho hľadiska zásadne totožný so sporom vedeným pod sp. zn. 17C/37/2009 a oba spory sa viedli medzi rovnakými sporovými stranami. Uplatnené nároky v oboch sporoch zároveň vychádzali z čiastočne totožných skutkových okolností a čiastočne iných skutkových okolností. Dôvody udávané žalobcami 1/, 3/ až 6/ v námietke zaujatosti nepovažoval za dôvody podľa § 49 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), pre ktoré možno mať pochybnosti o jeho zaujatosti.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako nadriadený súd Krajskému súdu v Žiline, na ktorom je namietaný sudca činný (§ 54 ods. 2 CSP), posudzoval opodstatnenosť žalobcami 1/, 3/ až 6/ vznesenej námietky z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu a dospel k týmto záverom:

4. V zmysle § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Je nimi existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcim znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

6. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednanom spore alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

7. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

8. Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 a nasl. ústavy) potom zaručuje aj právo na to, aby spor nebol odňatý zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 ústavy), teda sudcovi súdu určenému podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov. V zásade teda platí, že o určitom spore by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý pripúšťa, aby v prípade existencie zákonom predpokladaných dôvodov bol postupom taktiež ustanoveným priamo v zákone zákonný sudca vylúčený z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu. Cieľom, ktorý tu odôvodňuje prelomenie ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu, je zabránenie hroziacemu riziku, že by vo veci mohol rozhodnúť zaujatý (nie nestranný) sudca. Nestrannosť sa pritom spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a stranickosti (nadržania určitej strane sporu).

9. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na návrh strany sporu (§ 52 CSP) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP).

10. Obsahom práva na prerokovanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť; ale len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v jeho veciach sp. zn. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98 a II. ÚS 121/03).

11. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno (pre vnútornú potrebu, pre seba). Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (tu pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce však nie je (subjektívne) stanovisko sudcu, či presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť a rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je tak to, či obava z vychýlenia nestrannosti je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach a objektívnu nestrannosť samozrejme nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

12. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

13. Zo spomínanej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriadiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci má. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám sporu alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

14. Otázka nestrannosti sudcu teda nikdy nemôže byť postavená naisto; nie je možné vychádzať len zo subjektívnych pochybností osôb zúčastnených na spore, ale aj z právneho rozboru skutočností, ktoré k týmto pochybnostiam vedú (porovnaj napr. II. ÚS 105/01, Ústavní soud ČR: Sbíрка nálezů a usnesení Ústavního soudu, C. H. Beck, Praha 2002, sv. č. 23, nález 98, str. 11).

15. Sudca je predstaviteľom súdnej moci. Pri výkone svojej funkcie je nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia (čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky, § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príslodiach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej aj „zákon č. 385/2000 Z.z.“). Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré neboli v danej veci naplnené.

16. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí

vystupovať nezaújato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupe od sporu, od strán sporu a od všetkého, čo súvisí s prejednávaním sporu v súdnom konaní, je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti, integrity osobnosti sudcu na výkon súdnictva. O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám. Pri výkone súdnictva má zachovať vecný prístup za každých okolností. Svojím správaním má dbať na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. Musí mať dostatok schopnosti ovládať svoje konanie aj sféru svojich vnútorných pocitov. Súčasťou vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci, k stranám a k ich zástupcom je napr. aj schopnosť sudcu vyrovnávať sa vnútorne s prípadnými námietkami strán v priebehu i mimo konania, ako aj s eventuálnou kritikou jeho konania, ktorá môže mať rozmanitú podobu (porovnaj R 47/1998). Pokiaľ by sudca (mimo iného) takúto schopnosť nemal, spochybňovalo by to jeho spôsobilosť vykonávať funkciu sudcu. Treba pripomenúť, že nezávislosť s nestrannosťou a odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho napĺňania (poskytovania) spravodlivosti.

17. Z doterajšej judikatúry možno vyvodíť, že do rámca skutočností spochybňujúcich nestrannosť sudcu z objektívneho hľadiska patria aj rôzne prípady inkompatibility, teda situácie, kedy sudca rozhodujúci o veci mal s ňou do činenia predtým, resp. v jej skoršej fáze (avšak) v inom postavení, napríklad ako vyšetrovateľ, či prokurátor. Môže ísť o prípad, keď je sudca svedkom skutočnosti, ktorá je predmetom dokazovania (Števcěk, M., Ficová, S. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C.H. Beck, 2016, s. 207) alebo o prípad, keď sa sudca oboznámil s listinnými dôkazmi ešte predtým, ako vôbec začalo samotné konanie. Ďalej patria do tejto skupiny prípady, keď vo veci koná miestne alebo vecne nepríslušný súd alebo sudca, ktorý podľa rozvrhu práce nie je zákonným sudcom.

18. Vychádzajúc z obsahu námietky zaujatosti uplatnenej žalobcami 1/, 3/ až 6/ bola predmetom posúdenia otázka, či vzhľadom na to, že namietaný sudca v inej právnej veci (skutkovo a právne obdobnej) tých istých účastníkov, keď o nej rozhodol (zamietol žalobu), t. j. zaujal v minulosti pri rozhodovaní „meritórnu pozíciu“, pričom jeho rozhodnutie bolo odvolacím súdom zrušené, možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

19. Majúc na zreteli vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že skutočnosť, že sudca Mgr. Andrej Kekely rozhodoval na okresnom súde v inej veci účastníkov konania (vec Okresného súdu Žilina sp. zn. 6C/237/2011), ktorá je skutkovo a právne obdobná ako táto vec (vec Okresného súdu Žilina sp. zn. 17C/37/2009), bez ďalšieho nezakladá jeho pomer k prejednávanej veci v zmysle vyššie uvedeného, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 391 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Vyjadrenie záveru odvolacím súdom, akým spôsobom má prvoinštančný súd ďalej vo veci postupovať preto predstavuje rozhodovacia činnosť súdu, ktorá však nemôže predstavovať okolnosť, majúcu za následok vylúčenie sudcu pre jeho zaujatosť (§ 49 ods. 3 CSP, podľa ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti). Dôvod zakladajúci pochybnosť o nezaujatosti (nestrannosti) sudcu nemožno bez ďalšieho vyvodzovať v teoretickej rovine len z toho, že sudca sa zúčastní rozhodovania v dvoch súvisiacich právnych veciach (tak napr. nepublikované uznesenie Ústavného súdu Českej republiky z 23. septembra 2003 sp. zn. I. ÚS 390/2003). Za objektívne nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, vrátane toho ako sa javí strane sporu. Rozhodujúce je to, či reálne ne/existujú okolnosti objektívnej povahy. Za takúto okolnosť však nemožno považovať žalobcami 1/, 3/ až 6/ namietaný postup sudcu v jeho veciach, ani jeho rozhodovacia činnosť (obdobne napr. uznesenia najvyššieho súdu z 20. novembra 2014 sp. zn. 8 Nc 46/2014, z 20. novembra 2014 sp. zn. 8 Nc 45/2014, zo 14. októbra 2014 sp. zn. 8 Nc 37/2014 a iné). Nie je preto možné konštatovať existenciu odôvodnených pochybností o nedostatku nestrannosti namietaného sudcu (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Nc 1/2018 z 27. júla 2018).

20. V tejto súvislosti je možné poukázať na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. ObdoV 39/2001 z 25. septembra 2002, podľa ktorého okolnosť, že sudca rozhodol vo veci, v ktorej vydané rozhodnutie je

napadnuté návrhom na obnovu konania, nie je dôvodom na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vo veci obnovy konania.

21. Z obsahu spisu nevyplýva, že by ten istý spor na súde prvej inštancie (na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17C/37/2009), v t. j. inštančnom postupe, prejednával a rozhodoval ako sudca Mgr. Andrej Kekely, preto dôvod vylúčenia nie je daný ani v zmysle § 49 ods. 2 CSP (podľa ktorého je vylúčený i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie, kedy platí, že sudca vyššej inštancie, spravidla krajského súdu, v inštančnom postupe je vylúčený z rozhodovania veci, pokiaľ rozhodoval o veci na súde nižšej inštancie, spravidla okresného súdu). Pozri aj mutatis mutandis R 47/1998.

22. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd uzavrel, že v danej veci neexistujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti žalobcov 1/, 3/ až 6/ spochybňovaného sudcu Krajského súdu v Žiline Mgr. Andreja Kekelyho, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.